

VI BURDE TALE OM EN VÆRDIG TILVÆREELSE – OG IKKE OM EN VÆRDIG DØD

For Flemming Bay-Jensen er en værdig død en død, hvor man ikke har så store smerter, at man næppe formår at sige farvel til sine nærmeste. Det er en død, hvor man ikke langsomt kvæles, eller en død, der er så angstfuld, at de pårørende aldrig vil kunne slippe mindet om det.

Temareaktion: Journalist Kirsten Bohl, redaktør Iben Hauschultz

For Flemming Bay-Jensen er det så vigtigt, at han har påtaget sig at være tovholder i Danske Seniorers arbejde "En værdig død", og han siger rent ud: "Jeg ved, mange er imod, men jeg synes ikke, man kan tale om en værdig død uden at erkende, at der er brug for aktiv dødshjælp foruden alt det andet, sundhedsvæsenet tilbyder."

Han glæder sig til at møde medlemmerne af Danske Seniorer til debattmøder om temaet, startende med et møde på Tisvilde Højskole 23. november. "Vi skal have alles synspunkter på banen, før vi afgør, hvad vores politik skal være", siger han.

Men, erkender han, uanset hvad vil han personligt arbejde for, at aktiv dødshjælp gøres mulig. Hans historie er nemlig, at hans kone gennem 30 år, Eva, døde efter aktiv dødshjælp. Det vil sige: Det gjorde hun ikke. I den medicinske terminologi taler lægerne om, at de "afsluttede en behandling", da de – på Evas egen anmodning – slukkede for hendes respirator. Men, siger Flemming: "Det var da aktiv dødshjælp".

Eva havde ALS, en sclerose-type,

der ganske langsomt lammer alle funktioner, og for ALS-patienter gælder det særlige, at de selv må vælge, om de vil i respirator eller ej. Vælger de respirator, må de selv afgøre, hvornår den skal slukkes – og det betyder i praksis, at afgørelsen skal træffes, mens man endnu kan kommunikere.

Da Eva sagde, at nu ville hun ikke leve længere, kommunikerede Eva og Flemming via en talemaskine. Eva kunne på det tidspunkt kun bruge een finger, alt undtaget fingeren og hjernen var lammet, og Flemming er sikker på, hun ikke turde vente længere i og med, hun ikke ville kunne få respiratoren slukket, hvis hun ikke længere kunne sige fra.

“Jeg har kun et krav ved dødelig sygdom, og det er en ordentlig smertebehandling.”

De havde en aftale med intensivafdelingen på Esbjerg Sygehus om at kontakte dem i det øjeblik, Eva ikke ønskede mere behandling.

Flemming ringede en mandag, og på sygehuset sagde de: "Skal vi ikke indlægge Eva?" "Nej, Eva bliver hjemme."

"Vi aftalte så, de skulle komme om torsdagen. Det ville give Eva tid til fortryde. Men Eva fortrød ikke, og vi var så herhjemme, hendes søn, min datter og os. Først fik hun en beroligende indsprøjtning og efter et kvarter endnu en indsprøjtning, som bevirkede, at åndedræt og hjerte gik i stå.

Det var selvfølgelig voldsomt, men det var også nådigt.

Erfaringerne fra Evas sygdom og død er det, der har gjort Flemming Bay-Jensen helt sikker på, at han går ind for aktiv dødshjælp. Og han understøttes af sin nuværende kone, Grete Tagmose, hjemmesygeplejerske og Evas gode veninde. De havde været frivillige sammen i Hjerteforeningen, og da Eva blev syg, kom Grete ofte.

"Når jeg kom, sagde jeg altid til Flemming: Gå du en tur, jeg passer på Eva, for jeg vidste jo, hvor belastet han var."

Så faktisk kendte de ikke hinanden ret godt, da Eva døde, men fællesskabet om Eva, den store udadvendthed og medlemskab i forskelligt foreningsliv, gjorde, at de kom til at tale sammen og først blev kærester og i dag mand og kone.

Grete har som hjemmesygeplejerske mødt mange, hun kunne have undt muligheden for aktiv dødshjælp. Kræftpatienter, som

skreg af smerte, mennesker, der var lammede fra halsen og ned. Men, er de enige om, aktiv dødshjælp er ikke noget, man skal kunne få, hvis man er "træt af livet". Man skal være uafvendeligt syg og kun have kort tid tilbage at leve i. Gretes mor, som faktisk havde det godt, skulle fx ikke have muligheden, selv om hun bad om det hver eneste dag i de otte måneder, hun lå syg med kræft. Hun fik det tilbud, vi skal have – en god smertelindring – og Grete synes, de fik rigtig god hjælp. Med hendes far var det anderledes. Han var meget bange, og Grete kunne som sygeplejerske se, han kun havde få dage tilbage at leve i. Hun bad derfor lægen give ham noget beroligende og smertestillende. Lægen gentog: Du ønsker, din far skal have noget beroligende og smertestillende? Da Grete bekræftede, fik han det.

Gretes far døde en halv time senere. Og Grete takkede lægen.

"Jeg har også selv været med til at give patienter, der skreg af smerte, en indsprøjtning, både lægen og jeg vidste ville føre til døden. Men det har været rigtigt. Det var umenneskeligt at tvinge dem til at udholde så mange smerter", siger hun.

Men hun synes ikke, det er fair, at læger skal påtage sig ansvaret selv.

"Vi talte ikke om det, vi skrev det heller ikke ned, og jeg har aldrig fortalt nogen, hvem lægerne er. Det er for meget gråzone, det er ikke rimeligt", siger hun.

Derfor er hun enig med Flemming i, at loven skal ændres.

Og det er med den holdning, Flemming går ind i arbejdet med at fastlægge Danske Seniorers politiske mål. "Mange læger henholder sig til, at de har aflagt lægeløftet og lovet, de vil redde liv. Derfor siger de nej til aktiv dødshjælp. Jeg synes, der mangler en paragraf: Tag hensyn til folks ve og vel. Man hører om mennesker, der har sultet og ikke drukket, fordi de vil dø, og så kommer de på hospitalet og får drop, og så kan de begynde forfra, når de er hjemme igen. Hvorfor dog? Det kan ikke være rigtigt. Vi taler om en værdig død. Vi burde tale om en værdig tilværelse."

Foto: Gert Jessen

Flemming Bay-Jensen er formand for Kreds Syd/Vest.

Han har været borgmester i Esbjerg, formand for Dansk Politiforbund og særdeles aktiv i det lokale foreningsliv. Gennem 30 år var han gift med Eva, souschef på Esbjerg Højskole, og efter hendes død har han i nu fire år været gift med hjemmesygeplejerske Grete Tagmose.

Han er tovholder på Danske Seniorers arbejde "En værdig død"